

BUITEN ZORG

Tussen Amsterdam en Purmerend ligt het dorpje Watergang. Daartegenover, in het natuurgebied IJperveld, bevindt zich volkstuintencomplex Bivobo, waar een milde vorm van anarchie wordt gepredikt - als anderen er maar geen last van hebben.

DE TUIN is in elk opzicht een verrassing. Duw je het hekje open in de haag langs het smalle, donkere toegangspad, sta je ineens in een lichte ruimte, met uitzicht op water en weiland voorzover het oog reikt, terwijl de hemel nergens hoger is dan hier. Aan de steiger ligt een woonarkje vastgemeerd, dat van buiten al net zo blauw is als de ringvaart, en het zonlicht slaat vonken uit een kobaltblauwe fles op de vensterbank. Een volmaakte kleurencompositie.

DE TUIN is in elk opzicht een verrassing. Duw je het hekje open in de haag langs het smalle, donkere toegangspad, sta je ineens in een lichte ruimte, met uitzicht op water en weiland voorover het oog reikt, terwijl de hemel nergens hoger is dan hier. Aan de steiger ligt een woonarkje vastgemeerd, dat van buiten al net zo blauw is als de ringvaart, en het zonlicht slaat vonken uit een kobaltblauwe fles op de vensterbank. Een volmaakte kleurencompositie.

Pas in tweede of derde instantie valt je oog op de tuin, als je je even van het zicht op de einder kunt losmaken, en die ziet er dan ineens uit als een knusse besloten serre. Heel intiem, met roze rozen en floxen en blauwe viooltjes. Het is een eigenaardige omkering van de meer gebruikelijke volgorde: meestal kijk je vanuit het huis naar de tuin, van binnen naar buiten, maar hier kijk je vanuit de tuin naar de boot en lijkt het alsof de tuin de eigenlijke huiskamer is, terwijl de boot bij het open water en de natuur hoort. Het hele complex is trouwens tamelijk verrassend, want als je langs het Noordhollands Kanaal komt aanrijden, ziet het eruit als een lukrake verzameling loodsen en een rommelig parkeerplaatsje. Langs de kant van de weg staat alleen een bordje met de cryptische tekst Bivobo, wat de indruk versterkt dat je een industrieterreintje kunt verwachten, maar het is in feite een voormalige jachthaven. Oorspronkelijk heette die Ivobo, afkorting van: Ideaal Voor Boten, maar de huidige eigenaars hebben daar voor de grap Bivobo van gemaakt: Bijzonder Ideaal Voor Boten.

"Aanvankelijk zaten hier vooral arbeiders van de scheepswerf NDSM," vertelt Niko Paape, die hier samen met zijn vrouw Jet een landje heeft gekocht, nu vier jaar geleden.

"Die huurden een stukje grond, om in hun vrije tijd een beetje aan bootjes te klooiën. Zo zijn Jet en ik hier ook begonnen, als huurders. Maar toen Ben Kuiper, de eigenaar en beheerder van het terrein, besloot de hele boel te verkopen, viel het in handen van Aquastaete - een projectontwikkelaar op watersportgebied. Die deed het vervolgens over aan Tubeda, en toen bleek al snel dat het Tubeda het voor veel geld ging uitponden, en de huurders de huur wilde opzeggen. In dat stadium, ik praat over april 1997, hebben wij de koppen bij elkaar gestoken en onderzocht of de huurders het mis-

FOTO REYER BOXEM

Portugese kanttekening

schien zélf zouden kunnen kopen, met een lening van de bank. Een andere oplossing was er ook niet, want huurders van een recreatieperceel hebben *nul* rechten: we moesten óf weg, óf kopen.

En je zit natuurlijk met zo'n ark, want als je ligplaats verdwijnt, waar moet je dan met je boot naartoe? Alleen het slopen van zo'n ding kost al tienduizend gulden! En het geld dat je er ooit voor hebt betaald, ben je dan ook nog kwijt, dus kopen was de beste optie die we hadden. Toevallig is het verstreken van financiële adviezen mijn beroep, dat kwam goed uit, zodat ik me heb opgeworpen als onderhandelaar met diverse geldschieters. Tenslotte wilde de ABN Amro wel met ons in zee, wat wellicht iets te maken had met het feit dat een van hun ex-directeuren hier ook een tuintje had, dus toen hadden we een deal: voor een miljoen was het van ons. En we hoefden maar 475.000 gulden te lenen.

Voordat het zover was, zijn we ook nog met alle huurders gaan praten, want er was een aantal mensen dat hun deel van de koopprijs - ongeveer twintigduizend gulden per unit - zonder moeite op tafel legde; dat gold met name voor de artistiekelingen met

de vrije beroepen, die hier in toenemende mate zijn komen aanwaaien. Acteurs, televisieproducers, schrijvers, ontwerpers: de bewoners van wat wij het intellectuelenlaantje noemen. Maar vooral bij de huurders van het eerste uur, de oude garde zal ik maar zeggen, zaten heel wat oudere mensen, die het van een uitkering of van een AOW'tje moesten doen. Ons uitgangspunt was dat het voor iederéén te betalen moest zijn, en dat is gelukt."

MAAR DAARMEE waren de problemen nog niet direct van de baan, want vervolgens moest de nieuwbakken Vereniging van Eigenaren nog een soort *modus vivendi* vinden. Zo was er een vrouw, die tijdens de onderhandelingen goed werk had verricht, maar zich als bestuurslid ineens ontpopte als een onverantwoordelijke dilettant. De jaarlijkse contributie moest ineens omhoog, en wel zo heftig dat de oudere bewoners het niet meer zouden kunnen bijbenen, en tot overmaat van ramp stuurde ze aan op strenge statuten en reglementen: geheel in tegenspraak met de wensen van het intellectuelenlaantje, waar een anarchistischer geest woelt.

"Toen ben ik maar weer even in het bestuur gaan zitten," glimlacht Niko Paape, "om al die reglementen overboord te zetten. In wezen geldt hier namelijk maar één regel: gij zult uw medebewoners niet onnodig hinderen."

Tijdens onze rondgang over het complex blijkt dat dit credo ook wordt waargemaakt, want er zijn modeltuinen bij, maar andere gebruikers zien hun landje vooral als een insteekhaven en bivakkeren in het weekend tussen de brandnetels en kapotte motoronderdelen. En daar mag niemand wat van zeggen. Formeel dan. Wat natuurlijk niet betekent dat de critici ook echt hun mond houden, want de Portugese familie die er een eer in stelt hun bloemetjestuin met een nagelschaartje op orde te houden, spreekt wel degelijk schande van hun buurman: de *slor*. En laatst liep die Portugese pater familias nog met een soort machete op de springbalsemien langs het wandelpad in te hakken, omdat die rotbloemen hun zaad naar alle kanten schieten. De onregelmatige houwen zijn dagen later nog steeds te zien en verraden iets van de wilde woede die hem daarbij bezielde moet hebben.

"Ach," zegt Jet Sluyter mild, terwijl ze een bucolische lunch uitstalt op de houten tuintafel, "ik vind het leuk om aan mijn tuin te prutsen, maar daarom hoeft je dat een ander nog niet op te leggen. Het enige wat ik wel eens jammer vind, is dat Niko en ik dit niet met elkaar delen: hij heeft ervoor gezorgd dat ik de tuin kon houden, maar het is niet zijn ding."

"Nee, dat klopt," grinnikt Niko. "Ik voel heel weinig voor tuintjes en ik hou niet van boten die niet kunnen varen. Ik wil er zo weinig mogelijk mee te maken hebben."

-EMMA BRUNT